

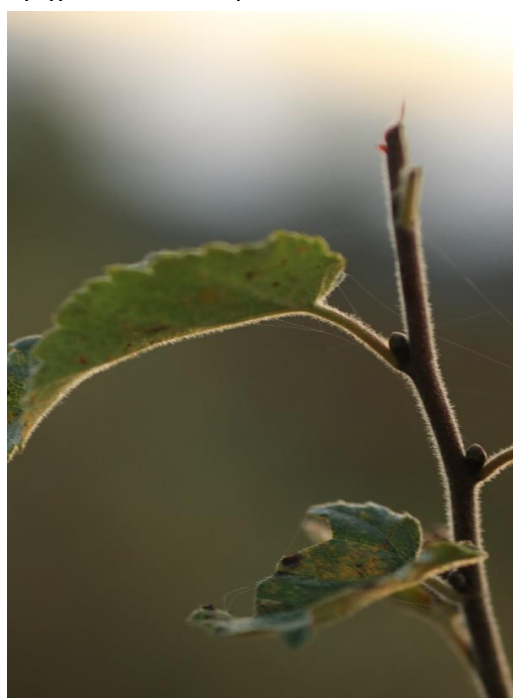
Lyngbakkerne i oktober

Den lune tid lakker mod enden, og der er ikke længere ret meget liv i planter og insekter. Det kan dog stadigvæk lade sig gøre at finde nogle lave planter, der har nogle klare gule blomster med 4 kronblade. Det er tormentil (Billede 1), der kan blomstre fra maj til november. Tormentil anses af Naturstyrelsen for en "særlig værdifuld positiv art" på heder, så vi kan være glade for at have mange af dem. Tormentil kaldes også for "blodrod", fordi roden kan anvendes til kryddersnaps, og snapsen bliver blodrød. Snapsen bliver bedst, hvis roden tages imellem oktober og april, og der findes mange opskrifter på Internettet.

Billede 1. Tormentil, der blomstrer flittigt i lyngbakkerne fra april til november.

Ved plejedagene i lyngbakkerne bruger vi meget energi på at holde birkeopvæksten nede, og vi havde i både 2016 og 2017 geder på Musebakken, fordi geder er kendt for at æde hvad som helst, og især gerne birketræer. Det viste sig dog, til vores store overraskelse, at det gjorde de ikke ret meget i. De har med stor glæde ædt både græs, især af arten blåtop, og blade af eg, røn og kristtorn, men de har næsten ikke rørt ved birketræerne. Igennem vort gode samarbejde med Skanderborg Kommune angående plejen af lyngbakkerne forhørte vi os om en mulig forklaring via det kommunale naturnetværk. Forklaringen viste sig at være, at geder gerne æder dunbirk, men ikke vortebirk. Begge arter findes vidt udbredt i Danmark. Gæt hvilken art, vi overvejende har i lyngbakkerne. For at kende forskel på arterne skal man kigge på stænglerne på årsskuddene. Hvis de er besat

Billede 3 th. Årsskud af dunbirk. Læg mærke til de små tætte hår, der karakteriserer dunbirk og gør den blød at mærke på.

OKTOBER. Læg mærke til de små lyse pletter, vorterne, der karakteriserer vortebirk og gør den ru at mærke på

med nogle fine, let hævede pletter er det vortebirk (Billede 2), og hvis de er tæt besat af små dunede hår (Billede 3), er det dunbirk. Dunbirk virker lodden at mærke på. Prøv at tjekke årsskuddene på birketræerne i bakkerne. I vil langt overvejende finde vortebirk. Det passer også godt med, at vortebirk overvejende findes på tør bund, mens dunbirk foretrækker fugtig bund.

Selv om der ikke længere er så meget liv i planter og insekter vil I kunne se lyngbakkernes pattedyr hele året, eller i det mindste se sporene efter dem. Der er tit rådyr i slugten/hullet i den sydvestlige del af hestefolden, og der er et helt kompleks af grævlingegrave i gedefolden på Muse-bakkens sydside. Gå op på Muse-bakken og gå ned til klaplågen midt på bakken. Gå ind i folden, og gå til venstre. Det vil bringe dig op til den gamle sti ned ad Musebakken mod syd. Gå lidt ned ad stien og kig til venstre. Her vil du finde en masse sand, som grævlingen har gravet ud (Billede 4), og du vil også kunne finde en del forskellige indgangshuller (Billede 5). Foran en eller flere af dem kan man tit finde nogenlunde friske spor efter grævlingen. Dejligt, at vi har grævling boende i bakkerne. Grævlingens grave kan kendes på, at den laver en fure i

Billede 4. To "sandfaner" foran grævlingegravene i på Musebakkens syd skråning. Læg mærke til furen forrest til venstre, der fører hen til nedgangshullet. Furen viser, at der er tale om grævling, og ikke om ræv.

sandet foran hullet. Det gør ræven ikke. Furen kan findes foran et eller flere af hullerne. Grævling er på trods af gamle myter om det modsatte totalt ufarlig for mennesker.

Billede 5. Fra komplekset af grævlingegrave. Læg mærke til huller øverst ved den hvide sandfane, og hullet under lyngen nederst i billedet.